

Konkurrensverket
103 85 Stockholm

Uppsala, 3 oktober 2005

Rikspolisstyrelsens pågående upphandling av översättningstjänster
(referens EKB-939-1646/05)

Föreningen Auktoriserade Translatorer ber härmed Konkurrensverket yttra sig över RPS ramupphandling av översättningstjänster, som vi menar skapar en monopolsituation.

Auktoriserade translatorer har i många år levererat översättningar till svenska statliga myndigheter, både genom avtal efter upphandlingsförfaranden och genom direkta överenskommelser. Flera translatorer har utvecklat specialkunskaper om den verksamhet som bedrivs av den myndighet de samarbetar med, och för en del av FAT:s medlemmar utgöra detta samarbete den största delen av deras omsättning. Den direkta kontakten mellan myndigheter och translatorer är mycket värdefull för båda parter. Myndigheterna får tillgång till översättningar av god kvalitet och berörda translatorer ges möjlighet till rimlig försörjning.

Andra myndigheter har valt att i stället arbeta med översättningsförmedlingar och en del av FAT:s medlemmar - men långt ifrån alla - levererar översättningar till sådana förmedlingar. Såvitt vi känner till, sker det i flertalet fall på frilansbasis. (En och samma translator kan således utföra uppdrag åt flera förmedlingar.) Provisionen för mellanhänderna ligger vanligtvis kring 40 % av det pris som kunden betalar. Genom att flera förmedlingsbyråer har avtal med myndigheter råder det konkurrens även där.

RPS uppskattar att myndigheternas upphandling av översättningar är en marknad som under de kommande 30 månaderna är värd 50 miljoner kronor. Myndigheter med egna avtal är då inte inräknade, vilket innebär att den totala siffran är högre. Avsikten är enligt uppgift att även dessa myndigheter, när deras avtal löper ut, ska tillämpa det nu aktuella ramavtalet.

RPS:s ramupphandling ska gälla alla svenska myndigheter som rapporterar till regeringen, oavsett verksamhetsområde. Den är öppen enbart för anbudsgivare som under år 2004 hade en årsomsättning på fem miljoner kronor. Många av FAT:s medlemmar bedriver sin verksamhet i enskild firma, handelsbolag eller aktiebolag (även med

anställda), men oavsett företagsform är det få – om ens några - som når upp till en årsomsättning i den storleken. Med denna ramupphandling kan de heller knappast vänta sig att nå den.

RPS har vidare uppgivit att en anbudsgivare inte får åberopa underleverantörers kapacitet. Vi undrar hur detta stämmer med Lagen om offentlig upphandling (1992:1528), §23.a och med en dom i EG-domstolen (mål C-176/98). NOU har dessutom i december 2003 påpekat att förfrågningsunderlag bör utformas på ett sådant sätt att det är möjligt att åberopa annans kapacitet. (Info December 2003, sid. 10).

På grund av RPS ramupphandling kommer hela den betydande marknad som myndigheterna utgör att hamna hos en enda leverantör (översättningsförmedling). Upp till tre leverantörer kommer visserligen att antas, men nummer två och tre ska komma i fråga enbart om nummer ett inte kan leverera de begärda översättningarna inom önskad tid. Detta innebär, enligt FAT:s bedömning, att konkurrensen upphävs på grund av följande:

1. De mindre leverantörer som idag samarbetar med myndigheterna – såväl auktoriserade translatorer som andra – kommer att utestängas från marknaden, antingen direkt eller när deras nuvarande avtal löper ut. Alternativet för translatorerna blir att arbeta för den förmedling som vinner upphandlingen - till en ersättning som kan vara upp till 40 procent lägre - eller avstå från uppdrag.
2. Förfarandet utesluter vidare alla förmedlingar som inte når upp till 5-miljonersgränsen.
3. När en enda, stor leverantör utses för alla statliga myndigheter, kommer kompetensen med nödvändighet så småningom att samlas hos denne. Det innebär att samma leverantör får ett automatiskt försteg också i alla framtida upphandlingar. En jämförelse med Regeringskansliets och Sidas (avbrutna) upphandling visar att det går att upphandla på ett sådant sätt att det främjar konkurrens och hålla marknaden vid liv.

Ramupphandlingen får även andra, mycket negativa konsekvenser:

RPS anbudsfrågan fäster stor vikt vid pris, men nämner över huvud taget inte kvalitet. Ramavtalet kommer att täcka en mängd verksamhetsområden med stora inbördes skillnader. När en text överförs till ett annat språk måste den inte bara vara språkligt korrekt, utan också vara utformad på ett sätt som är anpassat till de tilltänkta läsarnas kontext. Translatorer och översättare som under lång tid samarbetat med myndigheter har i regel specialiserat sig inom sina områden. Med de villkor som anges i ramupphandlingen finns det en betydande risk för att den kompetensen inte längre blir tillgänglig för myndigheterna. En delvis stängd marknad kan dessutom leda till att antalet auktoriserade translatorer – som redan är begränsat – blir ännu mindre.

RPS ramupphandling innebär en radikal förändring av marknaden och kommer mycket plötsligt. För translatorer som på detta sätt förlorar en betydande del av sina inkomster kan det bli svårt att hitta annan sysselsättning både för egen del och för ev. anställda.

Sammanfattningsvis anser FAT att RPS ramupphandling i praktiken innebär att ett översättningsmonopol skapas när det gäller myndighetsuppdrag. Vi är också mycket kritiska till hur upphandlingen går till rent praktiskt. Anbudsfrågan skickades ut den 12 september och anbuderna ska vara inne den 17 oktober. Vi har frågat RPS handläggare om det var möjligt att förlänga anbudsperioden, dock utan att få svar.

Slutligen vill vi nämna att vi haft kontakt med Sveriges Facköversättarförening (SFÖ), som RPS uppger sig ha haft fortlöpande samråd med. SFÖ har tillbakavisat detta påstående och har i dagarna kritiserat upphandlingsförfarandet i en skrivelse till RPS.

Enligt Konkurrensverkets egen hemsida gynnar konkurrensen konsumenterna genom lägre priser, högre kvalitet och bredare utbud av varor och tjänster. Som vi ser det, kommer resultatet av RPS ramupphandling att bli det rakt motsatta.

Vi står givetvis gärna till tjänst med ytterligare information om så erfordras.

Med vänlig hälsning,

Kerstin E. Wallin
Ordförande

cc. RPS, Attn. Fredrik Pettersson